

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ВБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се пишу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcelangasse 56.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Искрено признање.

„Видело“ ми давно не дође до руке,
Па ево га сада преврћем овлаш.
У подлистку вањох искрено признање:
„Ћаво је био мој кочијаш.“

Само наслов читам, не треба ми више,
Несносно би било ући у детаљ.
Бог и душа, искрено признање, —
Заслужује да га чује и сам краљ.

Ћаво им је даклем седео на боку!
У ђаволској руци били су кајаси!
Ако икад браћо, сада запевајмо,
Химну: „боже храни!“ химну: „боже спаси!“

Ћаво ли је даклем бичем швићукао
Кад се вид'ло да су пути страшно зли.
И кад се већ кола хтела да изврате
Тад је даклем ђаво вик'о: Ћи! и хи!

Е онда се нећу чудити ни дивит'
Што нас место сунца завејав'о снег.
Што је било шкрипе од точкава наших,
Што је руда тако бубнула у брег.

Труцнута су кола, а господу слатку
Из њихова сица избацио трес.
Хвала милом богу, е је на том прошло
Кад кочијаш беше ђаво или бес.

* * *

Док господа ова леже украј пута
И ногама у вис шарају параду,
Донде би ја мог'о, — и то чиним радо,
И поздрављам нову непознату владу.

Добро сте нам дошли, господо незнана,
Који ћете сести у горње седиште,
Ваљда ћете знати шта се од вас чека,
Ваљда ћете знати шта се од вас иште.

Борити се мора с приликама разним,
Јер на сваком путу нека стрмен прети,
Сиренски ће гласи мамити вас с пута
Да не стигне само Србин својој мети.

Па бог вам и душа, пођ'те нови људи,
Пођи нова владо, пођи како зваш, —
Само паз'те добро, на колима српским
Да не буде никад више ђаво кочијаш.

П—.

Шетња по Новом Саду.

CLX.

И дође нам опет весело време бербе, те се и код нас по Мађарској и у суседној нам Хрватској, Славонији и Србији весело пуца из пушака; грожђе у бурадима и крв у жилама почињу да узавру; набрано грожђе и хрватска права газе се ногама; људи и Чивути бегају из вароши у планину, да се науживају природе, и проводе ноћи испод ведра неба; котарице с тавана и мађарски грбови скидају се уз веселу попевку; па ти се ту весело одабира грожђе за евење и у Србији посланици за скупштину, те том приликом најћу берачи и министри и на много кисело грожђе; ракетле и напредњаци све пуцају и скачу у вис (а празна љуска њихова пада опаљена доле); бурад и учитељи се живо премештају с једног места на друго; стидљиве девојке и радикалци хватају се у сложено коло, а напредњаци хоће по који пут у колу и да заплету; цела се Фрушка гора и банска граница дит-

ла на ноге и оживела, после дугог мртвила, јер се сваки нада доброј берби, која може добра бити и ако је туча претходила, јер је (братског) мртва нестало и топлије сунце загрејало; добар мастан њебап, па слатко вино, и за тим и „Видело“ јако се употребљују у берби. наравно од дуга времена; полагање винове лозе и ригорозума остављају лењивци за пролеће; него сад ће се одмах после бербе виногради и Радићеве брошуре за гртати; за кратко време па ће и они у Даљу обрати; „наименовани“ свирци посвираће па ће скорим морати и за појас заденути; за тим ће се држање бербе и сабора одгодити опет на годину дана, док не роди (на врби) грожђе.

Тако је дакле код нас свуда весело, а духови су већ и с тога ведро расположени, што за који дан настаје четврта рата пореза и парохјала, а ко се не би радовао томе, кад је то последња рата, дакле онда изгледа да нећемо више морати пореза и парохјала плаћати, кад нам и сами званичници у својим „опоменама“ веле, да је то последња рата.

Него је сад питање, какве нас радости чекају онда, кад пређе берба.

Прва је радост, што нам ваља купити толико и толико хвати дрва, која нас у толико јефтине стају него дуван и цигаре, што дрва само зими горемо, а дуван и цигаре и у сред лета, те преко целе године гору нам у зубима и као што зими у оцаку сушимо шунке и суво месо, тако преко целе године сушимо наше цигерице, уста и благородне носове и очи.

Друга је радост, што нас после бербе чека куповање зимских капута, бунде за жену и поркета и флаanela за сукњице и чакширице нашој милој дечици, да не озебу и не добију кијавицу и наступ.

Трећа је радост божићње прасе, које у то доба стаје 7. фор., те су рачунџије проесапили, да једно прасеће уво дође 50 новч. а њушка 1 фор. а вр. Мозак стаје око 80 новч., и то толишњи мали, а шта би нас тек коштао да је од 15 фунти, к'о што кажу да има мозгова!

Четврто је весеље, што нам предстоји снег до колена (а ципеле су нам једва до чланака), те кад нас на путу стигне каква мећава, а ми би чисто волели да смо крај топле пећи па пушимо на чибук. Но срећа што ће се наши добротвори из хуманитета постарати да не буде карловачког сабора, те нећемо морати у сред зиме своја топла огњишта остављати.

Пету ће нам радост прибавити орловатски поп Цијук, јер ће изјавити у „Турском народу“ да није др. Емилијан племенити Радић писао ону књигу „Verfassung“, што грди Мађаре, него да је он то написао, те без знања Радићевог потписао овога и додао титулу „доктор“. Исто тако и ону лањску „Посланицу“ није писао Радић него поп Цијук. Те ће тако племенити јединац бити чист као голуб и пред нама и пред Мађарима. Шта више поп Цијук ће фактима доказати, да није Радић онај, што је уобразио себи да је владица, него да је он то, те и ту бламажу прима г. Цијук добродушно на себе.

Шеста нас радост чека о новој години, кад ће изићи 75 „Планетара“, (великих илустрованих календара за народ), у ком ће се доказивати, да кад леви длан сврби, добиће издавачи таквих календара доста сиротињских новаца; кад се појави репата звезда, биће несретна година за преварене муштерије; кад заигра лево око, радоваће се српска књижевност са својим усрећитељима.

Седма ће бити радост, што ће Стојан Новаковић издати ново издање свога филолошког чланка „Дебело и танко јер (ъ и њ)“ само ће сад наслов гласити: „Дебели и танки крај“ и ту ће се разложити начин, како се почиње с танким крајем па се дође до дебелог, а и обратно.

Осмо весеље наше, што нас после бербе а наступајуће зиме чека, то је што ће се једва једанпут састати новосадски санитетски одбор да састави статистички преглед оне деце, што у току прошле године помреше од дифтерије, шарлаха и бггиња и тиме ће рад свој сматрати за довршен.

Девето уживање биће нам шетња по новосадској променади са уверењем да при 250 хладноће наш велеуважени „брукпанац“ ни мало не смрди.

Десети благослов излиће се на нас на пролеће у виду поплаве, те ће Посавина и Потисје и овом приликом бити најобилатније благословљено.

Тако ћемо дакле и после бербе имати лепа уживања и радости, с тога не треба кад прође берба да се бацимо у дешперат, те да се из дешперата убијемо или опијемо, или пак да обоје на једанпут учинимо: то јест да се заљубимо, јер ако се заљубимо, онда смо се и опили и убили.

Аб.

УШТИПЦИ.

§. Из Србије чујемо са избора све неке нумере 15, 34, 61 и т. д. Да није влада извукла какву лутрију?

* * *

⊕ Филолог Стојан Новаковић испитује, шта значи у Бачкој реч „ошвањити се“, те да је и у свом министарском речнику прибележи.

* * *

+ Београдски министри долазе до уверења, да и добро може остати кадгод у миноритету. (А да им је до сад ко то рекао, „Видело“ би му очи ископало!).

* * *

⊙ Орловатски поп Цијук даје изјаву у „Турском народу“, да је он и докторат полагао уместо г. плем. Радића, јер је овај за време полагања био одсутан.

* * *

□ Исти поп Цијук бранећи Радића доказује, да не само да није он вређао Мађаре, него да Радић управо рећи и не егзистира, него то је само једна уображена величина.

* * *

♣ Поп Н. се ономад у берби тако опио, да је

сав појас исполивао шилером. Тако је и он једном дошао до црвеног појаса.

Ж У Србији су дакле пандури при избору затварали радикалске бираче. Кад су господа пандури увидели, да их је пужно затварати то је очевидно, да су то отворени људи били.

× На шта се ми имамо да тужимо! Док ми само једну „наименованост“ имамо, ено у Србији 44 „наименованости“!

† Министар правде у Београду отпушта из службе све своје чиновнике, који нису гласали за „напредњаке“. Кад то чини министар правде, да шта ће тек министри неправде чинити!?

‡ Сад како је и Абердар наименован за владиног посланика мораће скинути мидер, јер се иначе не би могао клањати до земље владиним пројектима.

* Београдски министри оглашују у „Виделу“ међу огласима, да ће кад изиђу из кабинета давати сатове. (Ваљда не оне од Бонтуа?)

△ Напредњачки се аминаши теше овако: „Они остају своји, а ми наши!“

○ Кажу да ће влада српска као први рад поднети скупштини предлог да се устав утолико промене, да од сада уместо 44 буде 200 од владе наименованих посланика, и то да важи одмах још и за ову владу и за ову скупштину.

≡ Београдски „Брка“ (или „Ћоса“) спомиње чешће једнога напредњака, који се зове „ак“. Али нам је чудо, што нам не каже, колико је „анова“ било при избору посланика?

≡ Како се кроз десетак дана почиње „Стармаломе“ и београдској влади последња четврт, то умољавамо наше „поверенике“, да се у што већем броју прикупе око нас, да не останемо и ми у тако дешператној мањини, да морамо шепир у руку па рећи: збогом канцеларијо!

Аб.

Н а т п и с.

Писао би какав натпис
(Ту бих мог'о кога шинут')
Ал се бојим нове моде
Да ће ми га когод скинут',
Те метнути други натпис
Са разликом само малом:
Да мађарски натпис дође
Место српског у „Стармалом“.

Аб.

Ђира. Даклем ко ће бити бан Хрватски.

Спира Тиса би најволео таког човека, који би био кундак у његовој руци на према Хрватима.

Ђира. Па хоћели наћи такав повољи кундак.

Спира. Ако баш не неће цео кундак, али половина кундака му не гине.

Ђира. А то је?

Спира. Кун (Хедервари):

Ђира. Сирмак Ђока Влајковић не дочека да још једанпут заори убојна труба, која би довршила оно, рад чега и он и многи јунаци крв своју лише.

Спира. Не дочека сирмак; бог да му душу прости!

Ђира. Пре две године кад сам га видео био је тако румен, здрав и једар. Баш ме је изненадила његова смрт. Знам да је и тебе.

Спира. Мене није.

Ђира. А како то?

Спира. Па зар ти не знаш да је он још од крмног рата био једном погом у гробу.

§.

Сад како се прави калдрма у појединим улицама Новосадским стоје гомиле камења набацане, а ноћу нема ни једнога фењера, да странца опомене, да не наиђе с колима.

С тога позивамо нашу сл. полицију, да одреди параграф (§.) по коме ће се они странци строго каштиговати, који у помрчини на такво камење наиђу, те руду, точак и ребра поломе.

Аб.

Какве се песме где певају.

У Београду. „Ала наше за мало бијаше.“
У Новом Саду. „Куд погледим свуд је тама.“
У Загребу. „Не бојим се ни Вла ни Мађара.“
У Карловцима. „Горко скорбно сердце моје.“
У Будапешти. „Шта се оно Загреб замаглило?“
У Земуну. „Ао попо, ал' си се улопо!“
У Сомбору. „Челик-овић је у груди.“
У разним српским местима. „Тијо, тијо, Србадијо!“
У Зала-егерсегу. „Не пита се ко се како крсти; већ чије му банке греју прси.“
У Госпићу (онај стран поп пева:) „Месец сјао, кад сам коње крао.“

Аб.

Опасност од земљотреса.

Новине нам доносе гласове, како се у Загребу опет наново појављују јачи земљотреси.

Мене је све страх, да се не затресу и државна здања, те могу лако грбови са мађарским натписом доле попадати, особито ако су врбовим клином заковани.

Аб.

*

С богом Милоше!

С богом, Милоше, с богом!
С јадом ти велим српским.
Ево те већ под оним
Шатором видим турским.

Сада ћеш лепо клекнут',
И ногу љубит', јао!
Под којом беше дичан
Док си ју мрзит' знао.

Сад ће се смејат' слатко
Оце и Мујезини,
И гладит' своје браде
На трбушној ширини.

Ожђендум, беаферим!
Тако ће поздрав гласит', —
То ће ти децу милу
Дрхатом заужасит'!

Кад будеш руку прим'о
Другова нових, јадни,
Деца ће твоја викат'
„Ми, бабо, нисмо гладни!

А баш и да смо гладни,
Та ми смо трпет' вични; —
Зар није више понос
На муци бити дични?“

Ал коме ја то зборим
Са јадом мојим српским!
Милошу? кога видим
Под шатором већ турским.

Под шатором већ турским
Где се разуверава;
Под шатором већ турским,
Где се размилошава.

Њему је касно зборит',
Он је на оној страни, —
Децу му душом љубим,
Нека их бог сахрани!

„Нека их бог сахрани!“ —
Та то ће бити речи
И доброг деде, што ће
На скоро у гроб лећи.

Бачванин.

Каква је опет то ротква.

Један Шваба читајући књигу „Un po piu di luce von Em. edv. Radich, рећи ће: Was is des wiedz'rum for a Radich! (Radich зову просте Швабе роткву).

Аб.

Ђука. Бога ти одакле је дошао тај циркус, што се сад бави у Новом Саду?

Шука. Дошао је ових дана из Београда.

Ђука. А зар му се не допада више у Београду?

Шука. Та тамо ваљда од сад неће бити више јашења, неће се пуцати бичем око ушију, а и „кловни“ неће ваљда више играти какве улоге у Србији. Те дакле циркус нема више поља за свој рад у Србији.

Ђука. А како се зове тај циркус што је био до сад у Београду?

Шука. Сидоли.

Ђука. А, дакле су нека господа у Београду Сидолијала.

Ђука. Јеси чуо да је г. Герман опет јуче био овде у Новом Саду код неке особе у визити.

Шука. Нисам.

Ђука. Но, па ето ја ти сад кажем; али молим те само, да се даље не чује, јер то ти саопштавам онако sub Rosa.

Ђука. Географи „Видела“ писали су све до скоро „Хамбург“ уместо „Хомбург“, где се сад краљ на маневрима бави.

Шука. Јест и ја сам читао увек тако у „Виделу“. Но сад им је ваљда какав чизмарски шегрт, који је свршио први разред основне школе, разложио да то није све једно.

Ђука. Неко је назвао неку господу у Београду да су они „даије“.

Шука. Ал' ја неби рекао да су „даије“.

Ђука. Него?

Шука. Ја бих пре рекао да су „узимала“ (јер не дају, него узимају).

Аб.

Исправак.

Даклем српски свештеник Владимир Ракић није главни уредник мађарског листа „Коматом“. Главни уредник тога листа зове се Чорба а наш је пона само у тој Чорби мирођија (т. ј. сауредник.)

То смо морали рећи у хатар истини. Али истина је и то, да би свестан свештеник српски могао довољно посла наћи на књижевној ниви свога народа, — но нама се чини, да је у пона Ракића српска свест од оне феле, која се развија под благословом Германа Анђелића. За то га радо поклањамо мађарској журналистици и ништа друго од њега не очекујемо, него само да своје лепо српско име и кобно презиме што пре свуче и какво мађарско обуче, — јер и тако ће се скоро запитати морати: На што у Коморану српског пастира, кад је српско стадо изумрло, и пона другог посла нема, него да мађарске новине сауређује?

П у с л и ц е.

Кад сам видео како се саборна црква у Новом Саду ограђује, тако ми је то годило. Ако икад ал сада за цело имају се наше цркве од чега ограђивати.

Ово је сада у Србији доста заплетена ствар; али ако се у тај заплет помешају и оне три Бисмаркове длаке, онда ће се врло тешко размрсити.

Даклем од нашег црквено нар. сабора јоште ни помена. Сигурно чека Анђелићу обећану анатему из Јерусалима, па да може светлим образом пред сабор изићи.

За Нестора Кукића (куку мајци која га је родила и у калуђере дала) вели се да је он негда, још за времена Турака био у Србији и ту школе изучио. (Ми не знамо је ли он икад био у Србији, — али то знамо да није н а п р е д њ а к.)

Чујемо да ће у „Турском Мароду“ скоро изићи ода истоме калуђеру Нестору Кукићу. Тако и треба, јер тако опробаног и непоколебивог као што је он, није баш лако наћи.

Данашњи Београдски министри идишу, ропац их хвата, па ипак одпустају чиновнике, који су гласали по своме уверењу. Одпустих људи не можеш друго ни очекивати него одпусте.

Него сад је већ крајње време да и радикали пусте на јавност свој предлог за нов устав. Бољи је увек ранији претрес, него доцнији потрес.

Баш ти наши овогодишњи календари немају ни мало пророчанска духа. Ових дана славиће се у Србији нов празник: Усекновеније Видела, — а тај празник ни у једном календару није обележен.

У Н. Саду има неки санитетски одбор, коме је председник поп Белогорски. Али о потребама наше вароши он се исто толико брине као ма који поп Црногорски.

Српским посланицима на Угарском сабору.

Сабор је већ отворен,
Свима на догледу;
Разне ствари већ стоје
На дневном реду.

Сабор је већ отворен
И ви сте већ горе,
То нам ведри са чела
Оне старе боре.

Да нам ова надежда
Не остане пушта
Отварајте, браћо, сад
И ви своја уста.

Говорите, ту је сад
И време и место;
Говорите повише,
Или бар почесто.

Говорите китњасто,
Или без цирада.
Говорите како вам
Мис'о на ум пада.

Не морате говорит'
Да вам се ко диви, —
Бар толико, нека се
Чује да смо живи.

□.

Уштеди, где год можеш.

Човек може уштедити у много прилика, само ако пази. Тако н. пр. при телеграфисању, где свака реч стаје по 2 новч. шта пута избацимо у телеграму по 20 и више речи, што би се могло прекрасно изразити са десет и мање речи.

Овом приликом паде ми на ум како је негда наш песник Лаза Костић телеграфисао својим пријатељима у Нови Сад да ће скоро доћи.

Ево тај његов телеграм:

Н. Н.	Neusatz.
Данас по-, сутра до-	Лаза К.

Уја Дина

То је било оних година, кад се Бахова влада срушила а Маџари и ми сви уз њи тражисмо и очекивасмо зору уставности, наша земаљска и народна права. Уја Дина се ватрено заузимао да та зора што пре сине, пио је, љубио се и братимио са Маџарима, који су нам обећавали онда златна брда своје праведљивости.

Сину зора и ми дочекасмо да се устав опет обнови. Уја Дина да искочи из коже од радости.

Прве године устава, — не знам како је било, или је Уја Дина од тешка весеља више трошио него обично, шта ли је био узрок, еле доста тога, да он у јесен није имао доста сигних новаца да плати порез, а егзекутори нису хтели да га чекају, него му за порез продаше кот'о из кујне.

Онда је уја Дина већ био мало тишији и мање је певао и Цигане даривао а више је промишљао и распитивао. Тако једаред запита: Бога вам људи, како се каже устав на маџарски?

Одговорише му, да се устав на маџарски каже *alko t-m ány*.

„О мај, — уздахну он — то је ваљда за то што је у мојој кујни сада један кот'о мање.“

Досетке, наивности и др. из дечијег света.

(Продужује се.)

Сестрица од пет година приповедала свом млађем брату, како је леп сан уснила: Била је код посластичара, па је ту по милој вољи јела колача и шећера колико јој срце зажелело. Братац је то озбиљно слушао, пак ће да је запита:

„А шта сам ја јео?“

„Ти ниси ништа јео, јер ниси тамо ни био.“

На те речи бризну братац у плач и поче грозне сузе ронити на бело лице своје. — (Не дао му бог већих јада!)

Има нека биљка (не знам како се зове), што мирише баш као лимун.

Отац шећући се са својом малом ћерком Н — ом по башти наиђе на ту биљку, узабра је и даде је ћерци под нос па јој рече: де погоди на што мирише.

Н — а се није дуго мислила, него таки рече: на киселу чорбу.

Послала мати малу Зорку у „шпајз“ да донесе јаја. У „шпајзу“ је било и сувих шљива, — Зорки није било забрањено да по коју узме, само не сувише.

Кад се вратила, мати је запита: Кажми ми право Зорка, јесили јела шљива.

— Јесам.

— А колико си појела?

— А смем ли казати истину?

— Не само да смеш, него мораш казати истину.

— Али ја се бојим.

— А шта се бојиш?

— Бојим се да ћу слагати.

Мали Коста добио неку суву тикву па се цео дан играо њоме. Кочијаш њихов, који се радо шалио са Костом, видевши то рече: Море Коста, ти си неки тикван.

— А зашто.

— Зато што се једнако играш са тиквом.

За тим седе кочијаш поред Косте да га мало забавља, усу у тиквицу његову шаку камичака па је тако дрмсао.

Тад ће Коста рећи: Море Јошка бачи, ти си неки звека н.

— А зашто.

— Јер звечиш са том тиквом.

Исти Коста здраво је досетљив, Једаред његов отац приповедао како је неки његов пријатељ купио кућу на крај села, па рече: то је баш, што-но кажу, за божији леђи.

То је слушао и Коста па се и он умеша у разговор:

— Тата, то неможе бити.

— А за што неможе бити.

— Јер бога нема леђа.

— А од куд ти знаш да бога нема леђа?

Коста се попе на столицу па скиде са дувара малу икону светог тројства, окрену наличну страну иконе, која је била излепљена чистом белом артијом, показавши оцу говорећи: Ето видиш да бога нема леђа.

Квалификација за градоначеоника у Митровици.

„Фрушка гора“ у своме 58. броју (у додатку) тврди, да садањи градоначелник митровачки нема квалификације за то место, и то из ових разлога:

1. Што се магистратске тискарије не штампају код г. Константина Трумића, издавача и штампара „Фрушке горе“.

2. Што митровачка штедионица своје тискарске послове даје у Новом Саду штампати, а не код истог господина Константина.

3. Што се званични огласи штампају у „Застави“, а не у „Фрушкој гори“.

4. Што зет уредника „Фрушке горе“ није по стао велики бележник у Митровици.

5. Што је штампарија г. Трумића у сопственој кући.

6. Што је уредник „Фрушке горе“ хвала богу још жив и здрав, па и читавих ребара“ (ipsissima verba.)

7. Што г. К. Трумић „на кози оре“.

8. Што г. Трумић погрешно навађа црквено словенске цитате.

9. Што г. Трумић као адвокат, као што сам признаје, иште сад за две парнице више, него што је при погодби од општине захтевао.

10. Што „Фрушка гора“ нема претплатника.

Из овог свега слеђује, да г. Ђира Милекић није способан за градоначеоника, а г. К. Трумић поставља се за професора здраве логике на шатриначком универзитету.

Аб.

Ситнице.

I.

Чудновато!

Сима има много кћери, —

О да дивна чуда:

Па ипак му главна жеља

Да — пуницу уда.

II.

Умереност.

„Ја могу без вина,

Нетребама ни капи.“

Рекла моја стрина,

Па се — рума напи.

III.

Белило.

„Жена ми се бели“ —

Тужио се Брња,

„Што се више бели

Мени је све црња.“

Бубнуотека

Објава важара.

Идући Новосадски вашар обдржаће се 5 тен еи
6 тен Авирта 1883.

У Нов. Саду. . . 1883. Капета-нија:

Умољава се службително за распрос-
тирање.

*) Хтело се рећи, да се званично (службено) умољава, да се ово
што даље обзнапи. Ур.

Сигуран знак.

„Господине докторе, моју жену је ујео пре неког времена кер, па се све бојим да не побесни. Молим вас, да ми кажете, како се то познаје?“ — „Од прилике овако. Најпре се осети бол на ономе месту, где је често ујело, па онда наиђе на уједеног почешће језа.“ — „Језу има жена моја више пута.“ — „Па онда има болесник страшне санове.“ — „Јест и моја жена страшно сања.“ — „После се примети, да болесник не престаје да ђути.“ — „Хвала вам, господине, сад сам умирен, јер видим да је моја жена са свим здрава.“

Из школе.

Надзорник. Можеш ли ми, Перице, навести коју годину, кад је зима била врло блага? — Перица. Зима године 1879, јер онда је наш г. учитељ био 6 недеља болестан, па није долазио у школу.

Да се осигура.

„Где ћоко, Сима уђе у канцеларију, где се прима асигурација од туче. Шта ће он тамо, кад нема ни педља земље!“

„Е, ал' он се прекјуче оженио.“

„Но, то је што друго.“

Узрок.

Син. Отац, а зашто имају хусари тако танке ноге?
Отац. Да могу стати у оне узане чакшире.

Весео рођен-дан.

„Уф, уф, уф, проклета зубобоља! Ово је бол да човек полуди! Па баш на мој рођендан. Уфуффуф! Та ово се не може издржати!“

„О боже! А зар вам, отац, ни мало баш не попушта та проклета зубобоља?“

„Ајао! Та баш ни мрве. Јау, јау, ала ме боли!“

„Ево отац добили сте неколико честитака за ваш рођендан. Хоћете ли да вам их прочитам?“

„Што ти драго! Ајао! Уф!“

„Прва је од господара Зелића. Ево шта пише:

— Као данашњи данак мио

Сваки дан ти такви био!

„Но, то ми још само фали!“

„А ево шта тетка вели у честитци:

— Данашње сладости, брате,

Нек те целог века прате!“

„Јао зуб! Јел' та тетка твоја полудила — Јао!“

„А господар Жикић пише:

— Мир који ти данас цвета,

Нек ти траје многа лета!

„Мир! какав мир! Нека га ђаво носи, на част њему такви мир! — Иди ми збогом с тим честиткама. Ајао!“

Нове књиге.

Послате уредништву на приказ.

Коло српски велики илустровани календар за преступну годину 1884. издање књижаре Луке Јоцића и др. у Новоме Саду. Цена 50 новч. или 1 динар.

Венац српски илустровани календар за народ, за годину 1884. која је преступна има 366 дана. Година I. Издање књижаре Луке Јоцића и др. у Н Саду. Цена 30 новч. или 60 пара дин.

Орао велики илустровани календар за годину 1884. која је преступна има 366 дана. Уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић. Година десета. Цена је 50 новч. или 1 динар. У Новом Саду, издање штампарије А. Пајевића.

Царић мали календар са сликама за 1884. год. која је преступна има 366 дана. Цена 20 новч. или 40 пара динарских. У Н. Саду, издање штампарије А. Пајевића.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ

ПРОДАЈЕ СА СВОГА СТОВАРИШТА:

Књиге за школу:

Буквар са сликама за срп. осн. школе од Дра Ђ. Натошевића гл. школ. референта, ново издање	16 н.
Упутство уз буквар за основне школе . . .	10 „
Црквено-словенски буквар са читанком од Дра Ђ. Натошевића гл. школ. реф. ново издање,	16 „
Читанка за други разред српске основне школе од Дра Ђ. Натошевића гл. школ. реф. . .	24 „
Читанка за трећи разред српске основне школе од Дра Ђ. Натошевића гл. шк. реф. . .	28 „
Приповетке из Историје свега света, по Херцогу превео Вл. Красић. Стари век.	80 „
Рачунски примери за учен. 3 њег раз. ос. шк.	8 н.
„ „ „ „ 4-ог „ „ „	8 „
„ „ „ „ 5-ог „ „ „	10 „
„ „ „ „ 6-ог „ „ „	8 „
Зоологија за учитељ. и више девојачке школе изрдио Владан Арсенијевић, проф. цена . . .	80 „
Велика катавасија	1.— „
Мала катавасија	20 „
Ћимнастичке игре са сликама Део I.	1.— „
Одабране народне песме за учење на изуост	10 „
Дисциплинарна правила за учит. срп. осн. шк.	10 „
Наставни план за срп. нар. учитеље	20 „
Нове метарске мере	10 „

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМPE

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА ГОДИНУ 1884.

уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић.

ГОДИНА ДЕСЕТА.

Овај највећи, најбољи, најлепши а по томе и најјефтинији српски календар, који је за ово девет година распрострањен у више од 120,000 комада по свима крајевима где год има Срба, штампан је и ове године новим словима, на лепој, углађеној артији брзотиском што штампа нарочито слике. —

Календарски део „Орла“ уредио је највештији зналац овога посла у нас проф. Александар Сандић. Овај део доноси: знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, црквено рачунање времена, пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, брижљиво описану планету владарку. У сваком поједином лепим знацима урешеном месецу стари и нови календарион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, разне белешке, статистику земаља и владара, уз то чисто изрубрициране листове за бележење.

„Орао“ доноси и у овоме своме десетом лету за год. 1884 богат и одабран садржај урешен уметнички израђеним сликама.

ЗАБАВНО-ПОУЧНИ САДРЖАЈ

„Орла“ за годину 1884 грана се на ове одељке:

I. НАРОДНЕ ЗАДУЖБИНЕ: Животописи и завештаји: а) Професор Љубомир Вујновић од Томе Крстова Поповића. б) Ђена Брановачки и Ида Брановачки рођ. Вујић од М. Д—ћа. в) Јован Остојић и Терезија Остојић рођ. Зозукова од С. В. Поповића. 2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА: Како право — тако здраво! од С. В. Поповића. 3. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: Злочинство у Тиса-еслару 4. СРПСКИ КЊИЖЕВНИЦИ: а) Доситије Обрадовић, б) Сима Милутиновић, в) Вук Караџић, г) Ђура Даничић, од С. В. Поповића. 5. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ. Алкохолizam, пети чланак од Дра Ђорђа Натошевића; б) Главнија правила за очување здравља, од Дра Ђорђа Натошевића; в) О лечењу грожђем, од Дра Ђорђа Натошевића. 6. НАРОДНА ПРИВРЕДА: а) Писмо из пчеларства уреднику „Орла“, од професора Јована Живановића; б) Два Фрушкогорца о винограду од Стеве Симомовића; в) Како се оставља грожђе, од ** 7. ПРАВНЕ ПОУКЕ: О дужностима краљ. општег бележника, од Дра С. Павловића. 8. НАРОДНА НАСТАВА: Васпитавајмо децу за рад, од уредника Орла. 9. РАЗНЕ КОРИСНЕ БЕЛЕШКЕ. 10. УЗ НАШЕ СЛИКЕ. Уз овај садржај иду Вашари и Огласи.

ИЛУСТРАЦИЈЕ

за „Орла“ израђене су у првим уметничким заводима.

„Орао“ за 1884. доноси ове слике:

I. Насловну слику: 1. Др. Ђуро Даничић. II. Ликове: 2. Професор Љубомир Вујновић, 3. Ђена и Ида Брановачки, 4. Јован и Терезија Остојић Зозукова, 5. Доситије Обрадовић, 6. Сима Милутиновић 7. Вук Караџић, 8. Ђока Влајковић, 9. Иван С. Тургенев. III. Историјске слике наших дана: 10. Кремљ у Москви, 11. Крунисање цара Александра III. 12. Руско круцидбено знамење. 13. Свечани поход крунисаног цара рускога Александра III. 14. Цилитовка, козачка игра о крунисању рускога цара. 15. Вис Стражилово у Карловцима, где је гроб Бранка Радичевића. IV. Слике из Србије. 16. Погреб дра Ђуре Даничића у Београду, по нацрту проф. Вл. Тителбаха. V. Слике из Црне Горе: 17. Крајња улица на Цетињу. 18. Главна улица на Цетињу. VI. Народне слике: Из далмације: 19. Сењски гајдаши, из полске: 20. Свадба у Флисака. VII. Народни споменици: 21. Кућа у Броду у којој се родио Бранко Радичевић. VIII. Слике из Угарске: 22. На белом хлебу, по слици Михаила Мункачија. 23. Слике из Тиса-Есларске парнице.

„Орао“ за год. 1884 стоји само 50 новч. или 1 динар.

Наруџбине из Србије прима књижарница Велимира Валожича у Београду која рабатује по 20—25%. Из свију осталих крајева упућују се наруџбине на потписану штампарију. Растиривачима и купцима за готово дајемо највећи уобичајени рабат.

На „Орлови“ крили узлетио је „ЦАРИЊ“ мали календар са сликама за год. 1884. Цена му је 20 новч. или 2 гроша. Рабат и наруџбина као у „Орла.“

У Новом Саду 17-ог Септембра 1883.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.
издавалац „Орла“ и „Цариња“.

СТАРМАЛИ

Л И С Т З А В Ъ И Љ А Њ Е Ш А Л Е .

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcelangasse 56.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

✝ МАРИЈА ТРАНДАФИЛ

Бог јој даде блага земаљскога,
А уз благо срца милоснога,
Бог њој даде на свету овоме,
Она коме — већ народу своме.

Догод траје побожнога жара.
Православних храма и олтара,
Њеном гробу послаће се свећа,
Венци вити од свежега цвећа.

Догод буде српских колибица,
Благодарних топлих молитвица
Из свакога сузнога прикрајка
Спомињаће с' сиротињска мајка.

Догод буде српских сина ђака,
Школом ђака а борбом јунака,
Видаће се многе ране горке
Успоменом српске добротворке.

Рефлексије последњег двобоја.

I.
Двобоји су понајвише
Сврабеж лудих, пустих глава.
А где редњом још постану
Ту је свраб тај шуга права.

Ал кад коме жену отму
„Племенити“ бесни људи;
А закон му не зна лека, —
Онда мора сам да суди.

II.
Што се тиче двобоја
У озбиљном смислу,
Чивути га за цело
Пзмислили ниу.

За тај занат не маре
Чивутски јунаци;
Од њега се уклањају
Аврами, Исаци.

Други су, што школу ту
Овамо довлаче, —
А Розенберг био је
Само добро ђаче.

III.
Борнемиса, Борнемиса,
Објасни нам само
Ту магнатску логику,
Коју не схватамо.

Јесу ли то начела,
Или тек бравуре:
Т а с т т и м о ж е Ч и в у т б и т и ,
Само не сме шуре.

IV.
Илони је ласкало
Што ће да с' погрофи —
А није се надала
'вакој катастрофи.

Њој се здраво допали
Грофски предикати.
А људе је судила
По свом драгом тати:

Стари тата Шосбергер,
Он се не би туко',
Кад би когод његову
Супругу одвуко',

V.

Међу тим се Розенберг
Друкче презентиро;
Да му ј' срце на месту
Лепо ј' демонстрир'о.

Центлменство његово
Нико не мож' скрити;
То морају признати
И антисемити.

Многи жали Баћањија
Због смртна малера, —
Ал бадава, Розенберг
И ма карактера.

То му пише на челу,
На грудма, на леђи, —
Иначе би с' већ одавно
Назв'о Rózsahegyí.

VI.

Још ћу једну казати,
Ни најмање луду,
И то ћу се окренути
Криминалном суду.

Многи веле: „крив је, крив
Треба да се казни!“
Али како? — О томе
Има мисља разни.

Кад је закон тако строг,
И на кривце киван:
Нек се казни Розенберг,
Ја нисам противан.

Казна има различних
Без броја и числа,
Изберите таку казну,
Која има смисла.

Реци те му: Розенберге,
Судба ти се свети,
Налаже ти да мораш
Илону узети!

* * *

С брда с дола.

II.

Од како су нове табле са немуштим језиком приковане на порезно звање у Загребу, од тога доба само се једанпут земља тресла у Загребу; и по томе пештански метеоролози (они који пате од хроничног метеоризма т. ј. ветрова и надутости) суде и пресуђују, да се та земља са свим умирила, да се угасила свака ватра и пламен, само би се још мало могло говорити о диму, (који се немачки зове барон Раух.) О томе диму, говоре они за сада само толико, да га се не треба бојати, али ипак говоре о њему, — баш

као она мађија, која је говорила пасторчету: нећу ја тебе затворити у комору где је тако мрак; нећу ја тебе метути да клечиш на кукурузима; нећу ја тебе тући с оном камџијом, што је чувам у орману у другој фијоци са десне стране и т. д. — а дете би највећма волело, да се о томе и не говори.

И у Бечу се нешто тресло, али не земља, него зграда новог величанственог универзитета, у који су се ђаци и професори тек ових дана уселили. У место да се овај храм муза окадио тамјаном и измирном, немачки га бурши обесветише дрском и дивљом виком на једнога професора, који је један од првих светлила овога свеучилишта. Али његова је кривица страш-

ПОДЛИСТАК.

Под прозором.

Хумореска Милана Савића.

(Наставак)

III.

Сутра дан у јутру десила се пред Станковим вратима онака иста појава, каква и јуче. Она три шегрта сваки са хартијом у руци, грабила се о прво место до кључаонице, и то тако жестоко, да је по која „пушла“ косе са силним свецима у друштву летила по ваздуху и преко гвоздене ограде падала на земљу, све дотле, док се опет није зачуо одмерени глас браца-Јоцин, који је строгим речима ту „дечурлију“ терао у ред. Али ни његов моћан глас, ни подигнута песница нису могли данас баш да дођу до жељена успеха; шегрти га се нису плашили, јер им је пред духовним очима лебдио риф, кајиш и мотка, чијих су физична својства јучерањим даном, после повратка са безуспешне експедиције своје тако орјатински морали искусити. Уједаред застадоше, ућуташе и повукоше се мало на страну: преко ходника долазио је униформисани слуга свете Хермандаде, варошки пандур, такође са хартијом у руци. Е, овај има првенства.

Кад је пандур дошао до врата и видео да су затво-

рена, луци сабљом својом о њих, и то тако јако, да се пробудио и сам Станко, који је све дотле мирно спавао.

— Ко ће то бити, помисли у себи, тако незграпно још није нико лупао на врата. Писмоноша није, јер новаца не очекујем ни са које стране; на против, са свију страна траже га од мене, али, наравно, са уобичајеним успехом. За иста, већ и не појмим, што га и траже од мене, кад га и тако неће видети, бар не тако скоро. Ја морам имати своје пиво и, да боме не увек, свој ситан фарбл, иначе бих пуко, они други нек чекају.

Из тог разматрања пробуди га по ново још жешће лупање, које је изгледало, као да се о врата удара неки гвоздени алат, тако је звекетало. Станко се намргоди, ухвати се за чело, и тек сад се сети, шта се с њиме прошле ноћи десило.

— Наонако, говорио је у себи, шта сам ја радио. Али . . . та није то баш бог зна шта! Само да нисам пао! . . . Ала ме боли глава!

Станко устане брзо и приступи огледалу. Имао је шта и видети. Лева страна његова чела била је сва отечена, а у средини из отока дизао се други оток, велики као добар лешњик. Погледи и лакат: сав модар и одеран, није га смео ни дирнути, тако је све штрепало на њему.

Нова лупа на вратима, још јача него све досадашње лупе, истргне га по ново из посатрања тог. Брзо баца капут на себе и отвори врата. Пред њим је стајао пан-

www.narodna.rs ма да је Немац, усудио се бити справедљив и према другим народностима. Но ово је било само проба, стоји ли ова нова зграда чврсто. Зграда стоји чврсто, али добар глас бечког универзитета мал те се неће пољуљати, ако буршови скоро не промукну и глас озбиљне науке не дође до речи.

У Карловцима се ништа не тресе, осим што пришипетље Анђал-бандијеве растресају своју прљавштину над слабијима и млађима, терају невољу њихову у процеп, образ њихов у бару, глад њихову у шпијонство, српски дух њихов у виле, а карактер њихов у Турке. Ово бива у одсуству Анђал-бандијевом; а кад се он врати, онда ће наравно бити — горе.

И у Београду имало би се шта трести, потрести пасти и стропоштати, — не мислимо чисту и праву уставност, јер она, ма да је већ довољно потрешена ипак је дубоко ухватила корена у срцима народа, него мислимо друге неке неприлике, које стоје на слабијем темељу или висе о кончићу (и то туђем.) Истина да се из Србије ових дана чуо и овакав глас: Овако се живити не може. Ове су ми речи у први мах изгледале врло очајне, али кад сам после мало (мислима) прошетао (по пољу хисторичне филозофије) ја сам се брзо утешио. Ако се овако живити не може, то још не значи да се мора умрети, него да ће се морати друкчије живити, н. пр. „Самоуправа“ и „Независност“ не морају живити као куца и маца, — све што добро мисли и српску дужност осећа морало би се тим осећањем тако загрејати, да се може слити и прелити у једну снагу, па онда све што може чекати, то оставити за боља времена, па се онда мирно и лепо тако раскорачити као негда онај Роусов колос, и видели би само, да би онда сва вода, коју зле

дур, званично т. ј. укочено, до њега се смешкало оно чисто благо лице браца-Јоцино, а с друге стране попружали су шегрти своје вратове и радозналим очима гледали су у позорје, које се отварало пред њима.

— Имам налог да вам предам ову позивницу, рече пандур и дирне прстима капу.

— А од кога? запита Станко

— Од славне капетаније, одговори пандур.

Станко пребледи. Рука му је мало дрхтала, кад је примио хартију, и кад је почео читати, прелије се и румен и бледило.

— Добро, рече, ја ћу доћи, чим се обучем.

Пандур се опет дотакне капе, окрене се и оде.

— Шта ћемо нас двојица? насмеши се сад браца-Јоца.

— Сад немам каде, одговори Станко. Ја ћу већ доћи к вама око дванаест сати.

— Кад би то тако ишло.

— Али кад не може друкче.

— А оно бар у једанаест дођите к мени.

— Добро, у једанаест.

— Нега, господине, шта је то с вашим челом?

— С челом? Аха! Ударио сам се о кревет.

— С богом дакле!

— С богом!

После тих речи удали се браца-Јоца, а Станко се већ по-

прилике терају на туђу воденицу протекла између њихових ногу, и што онај колос није дочекао, то би дочекао овај, да би скоро остао на здравом и сувом непоткопаном и неподривеном земљишту. — — Ово би се могло пробати, а проба би најбоље доказала, је ли рачун добар био.

У прочем ако би баш дошла смрт за врат политички доктори би почели вући за нос, онда је питање шта треба пре чувати: врат или нос?

Пре врат. Пре врат! Та то зна и најмање дете, да тако мора бити; а камо ли да не би знали тих деца очеви.

У прочем најбоље би било да не дође ни до носа ни до врата. А они који су забасали куд не треба, најбоље би било да се што пре окрену у поштен и паметан поврат.

Истиснуто прстом из чела.

Многи се људи стиде просити. За то (кад баце око на богату партију) шиљу место себе провздачије у прошњу.

*

Лењивац сам себе лаже, да ће за тај и тај посао други пут боље расположен бити. И то лагање лове се одлагање.

*

Кад се кошуље перу ваља се снабдети са пуним. Сви други послови иду боље и везелије без пунце.

*

Чудновато је то: Сила бога не моли, — па опет јој бог много помаже. (То је веља за то, што

чео да увлачи у своје „шанчеве,“ то јест, у собу, кад спази шегрте.

— А, и ви сте ту, рече и чисто се насмеши. Одите унутра, да вам платим. Јесте ли донели конте?

— Јесмо, зачују се три гласа као један.

— Е добро. Станко уђе у собу а за њиме шегрти. Чим је ушао зграби своју батину и поче млатати по шегртима, тако, да су ови у изненађењу заглавили врата.

— Ово је само трингелд, викао је Станко, а главна сума долази сад!

Но ту чудновату главну суму нису шегрти ни дочекали; за тили часак била је соба празна а одмах за тим и ходник. Сад се могао Станко мирно облачити. Док се тако дотеривао, премишљао је непрестано о томе, шта ће само капетан с њиме. Тражио је по својој прошлости, е да л' ће можда наићи на какву тамну тачку у животу свом; било их је доста, али те су ствари предате већ заборавности, и нико више и не води рачуна о њима. У једаред га при умивању подсети бол на челу, да је ноћас имао неки „абентајер“ и то још са пандурима! Тај проналазак није га баш врло обрадовао. —

Кад је дошао у варошку кућу, запита, где је капетанија; услужан пандур покаже му то омиозно место, и Станко се упути управо тамо. Кад је стигао куцне на врата; на позив изнутра отвори их и уђе у собу. Покрупан

*

морамо ми да молимо бога за њу, — да нас боље
гњави).

*

Једна пословица каже: Младост лудост;
друга пословица вели: каква младост, така
старост. — Ако обе пословице говоре истину, он-
да не знам где је мудрост.

*

Кажу да владаоци обично нису пријатељи јав-
ности. Није истина. Они и то кроз новине објаве,
кад кога наименују за тајног саветника.

*

Вино је као песето; хоће да уједи и оно које
режи, и оно које не режи.

*

Кад би се у подруму полагао испит зрело-
сти, не би се падало на годину дана, већ само на
неколико сати. (Можда би и који професор пао).

*

Попова има од две феле: Једни нам примером
својим показују како треба ићи у рај — (ти су сада
ретки). Другим нам примером својим показују како не
треба ићи у пакао — (ти су сада чести, све чешћи
и пречестњејши).

Доказ.

Славни француски дипломата Таљеран рекао је
(давно, још пре него што се Мића Гарашанин ро-
дио) ово:

„Ја знам некога, који има више разума него
Наполеон, него Волтер, више разума него сви минис-
три, који су били, који су сада и који ће бити (ни-

плав господин са наочарима дочека га са свим лепо, и по-
нуди га да седне.

— Реците ми, молим вас, поче Станко, за што сте
ме цитирали?

— Зар се не сећате, шта је ноћас било, одговори му
чиновник.

— Па шта је било, није ништа.

— Није то баш тако! Ево господин Мраковић, на чи-
јем сте пенџеру ноћас лупали, тужи вас, да сте хтели си-
лом да уђете кроз пенџер, и да га поробите

Станко скочи са столице.

— Молим, молим, настави чиновник, ево изјаве гос-
подина Мраковића. Он вели, да је у тој соби, у којој ни-
ко не спава, имао велику суму новаца, тако неких две хи-
љаде форината, и тврдо је уверен, да сте га хтели да по-
харате, и да није случајно наишла патрола, ви бисте и
извршили вашу намеру, јер се зна, да сте иначе прилично
деранжирани. Шта имате на то да одговорите?

Станка је спопала дрхтавица; стајао је блед и једва
се могао држати на ногама, хладан зној га је пробио, и у
забуни својој није био у стању да одговори на питање чи-
новниково.

— Говорите, господине, поче чиновник.

— Ја не умем на то одговорити, стаде Станко да му-
ца, то је таква оптужба, којој се нисам надао ни најмање.

је изузео ни Гарашанина), а тај неко, није нико дру-
ги него: јавно мњење.“

Ова изрека Таљеранова, још није побијена, ма да
има људи, којима се јавно мњење чини безобразним,
(т. ј. тако им се чинило пре две године, а сад им
се мора чинити још 10 пута безобразније.)

Ђира. Чедо није више мини-
стар финансије. То је лепо и кра-
сно. Ал то није доста. Сад би тре-
бала каква поштена и строга ко-
мисијица која би провизитирала
касе.

Спира. Па шта би нашла? Ни-
шта.

Ђира. Тако је. Али можда би и
нашла штогод.

Спира. Имаш и ти право. Нашла би нешто; али
кад би визитирала, не касе, него — цепове.

Ђира. Јеси ли ти чуо, да је Анђелић у Сеге-
дину био питан: кад ће већ једанпут бити тај српски
дрвено школски конгрес.

Спира. Чуо сам, чуо. Само нисам чуо шта је
одговорио.

Ђира. Ниси ни мого чути, јер се тако збунио
да незна ни сам шта је реко. Није шала, чело гори
и т. д.

Спира. Е море, кад тако ствар стоји, онда би
ми нелојални људи били, кад неби најстрожије вик-
нули: Је с' чуо, Анђелићу, одговарај на сегединско
питање!

— Господин Мраковић хоће да вас преда великом су-
ду, настави чиновник, јер је намеран да учини једном кра-
ја с вашим калабалуком.

— Ама, господине, проговори Станко, зар верујете
и ви, да сам ја могао хтети да крадем и харам?

— Ја не могу казати, ништа, одговори чиновник, оп-
тужба је ту, ваше је да се оправдате. Међу тим, ја ћу би-
ти тако слободан, да вас задржим у затвору!

— Шта наопако!

— Умирите се, бићете у стражмештерској соби, а ја
ћу већем дозвати господина Мраковића, да вас суочим с
њиме.

— Дозовите барем господина Мишића, рече Станко,
да му разјасним ствар, јер а та то је и сувише.

— Не марим; али сад изволите ићи у стражмеште-
рову собу, ево, овај момак показаше вам, где је, а ја ћу
међу тим јавити господину Мишићу, и он ће вас посетити.
У једно ћу дозвати и Мраковића, и тако се може цела ова
афера још данас изравнати, или

Станко слегне раменима, окрене се и пође за панду-
ром, да у стражмештерској соби премишља о својој првој
љубавној изјави.

(Свршиће се.)

П у с л и ц е.

Статистика је показала да у Угарској има више Мађара који знају Српски, него Срба који знају мађарски! Не брините се, све ће то друкчије бити. Јер ено у Бечкеречкој гимназији српски се језик предаје недељно само један сат, и то помешано са катихизисом, и то за сви осам разреда, а у Новосадској гимназији потроши се само у првом разреду на мађарски језик недељно шест сати.

Ово је чудновато: „Брку“ кад су повијали у Србији, он побегао у Аустроугарску. Ал куд би „Стармали“ побегао, кад би њега повијали?

Један енглески поп пронашао је да је теј врло опасно пиће. Где се пије теј ту, вели, лако букне револуција. Ето ти сад ћемо морати пити само млека — (јест, ал и млеко се на мађарском језику зове теј.)

Кажу да ће се наш славни диспозициони фонд ове године знатно увећати (без обзира на грдне дојакосње терете и дефиците али са обзиром на пријатељску краљевину Србију).

Неки чланови угарске делегације спремају се да праве лустрајзе у Босну. Ваљда су ради да виде је ли јабука већ зрела за браће (но то ће Бизмарк боље знати из далека, него ми из близа).

Који су били у Сегедину на слави, кажу да им гостољубиви гостионичари мал не одераше кожу, — тако је било скупоћа. Сегединци су се ваљда сетили оне скупоће (т. ј. скупљања прилога коју смо ми и шаком и капом показали кад је Сегедин страдао, — па су хтели сада да нам врате зајам).

У Београду има један кобасичар који прави кобасице а у њима се нађе каткад кључ од сата и друге маленкости. Тај кобасичар зове се Хам. И треба да буде сам Хам, јер такве кобасице за цело други нико неће хамнути.

Наш коморански попа Владимир Ракић већ је добио награду, што се умешао у мађарску литературу, и то тако богату, да је морао неколико дана одлежати и ладне завоје метати. (Нећемо плакати, јер и тако знамо да му наше сузе не помогаше).

Љубавна слепоћа и њен лек.

„Ох, ал да ми је невестица
И добра и лепа!“
Чујем, чујем и верујем,
Јер је љубав слепа.

Ал поверуј и ти мени,
Пре нек буде квара,
Да љубавном том слепилу
Брак очи отвара.

— р —

Учитељ. Господине, ваш син није за ђака.

Отац. А за што?

Учитељ. Нема врућа места.

Отац. Хм, хм! А ви му угрејте бар тур.

Петар. А што си ми ти пријатељу тако снужден и невољан?

Паво. Због жене, брате, због жене.

Петар. А шта је с њоме?

Паво. Ево већ пуних пет година од како сваки дан густира карте, — па још никако да их изгустира.

Митар. А што ти ниси понео кишобран, Стеване, — виш како је мутно време?

Стеван. Нећу да га носим. Јер кад год ја понесем кишобран, никад не буде кише.

То је баш чудо.

„Једно ми је чудо“
Рече мајстор Дода —
„У природи то је
Права неприрода:
Зашто рибе ћуте,
Кад су женског рода!“

Писмо једног оца својем сину.

Чујем да си, драги Пишта,
Већ дотер'о до аришта:
Спремајућ' се на пут
Украо си
Из кафане капут;
А капутов госа
У прикрајку био,
Па те опазио,
Па те је повијо, —
Па сад си долијо.

О невешти сине,
Свако ти се чуди.
Што тако полуди;

Зар ти ниси мого чинит'
 Ко поштени људи,
 Ко што ради твој брат Мија,
 Ко што радим и ја;
 Зар ти ниси мого лепо
 Код кројача свратит'
 Па на веру капут узет'!
 Па никад не платит'!

То је једно исто, —
 Ал изгледа чисто;
 То је, веруј сине,
 Практичнији лов:
 Не би имо стари капут,
 Већ би имо нов.

И нико ти не би смео
 Рећи да си лола;
 За то ово ариште
 Нек ти буде школа.
 Поздравља те мама
 И сестра и браћа
 И твој

Идеш аћа.

Неће пива.

А. Сервус ћиро! Од кад те нисам видео. Хоћеш ли да сврнемо мало у пивару, да те почастим са једном чашом пива?

Б. Нећу.

А. Шта!? Ти нећеш на пиво. Да се прекрстим левом руком. А зашто нећеш?

Б. За то, што ме зовеш на једну чашу; а мени се ни брк не покваси, док не попијем бар пет.

Ију сватова.

Један свештеник имао је да венча младожењу од 70 година са младом која је имала неких 60 година. Том приликом говорио је он слово, које је отпочео са овим цитатом: „Оче, опрости им, јер не знају шта чине!“

Члан друштва умерености.

У крчму код три чутуре дође неки мајстор (који је био члан друштва умерености.) Занска једну циповчицу и полић ракије. Крчмар му донесе и једно и друго. А он пресече циповку на поле, одвади мало средине, сасу у ту дубину ракију и тако поче циповку да једе. Крчмар се чудио, па га запита шта то ради.

— Е, пријатељу, шта радим!? Кад ме питаш право да ти кажим. Ја сам се заверио да нећу никад пити ракије.

— Па што је пијеш, кад се заверио?

— Та ето видиш да је не пијем, — него је једем, А то се нисам заверио, да је нећу јести.

Из породичног живота.

Две сестре, врло лепе девојке имале су матер, која се није одликовала телесном лепотом, на против била је, што-но кажу, така ругоба, да би њоме могао чворке плашити. Имале су и оца. Једаред хтеде отац да води своје кћери у променаду; али мати рече: „Не мој ти мужу с њима ићи, пусти мене да ја идем. Знаш, ја не водем сама ићи, али с њима водем. Јер ко ме види поред њи, свако ће рећи: виш, и ова је жена морала тако лепа бити, кад је била млада.“

Муж се мало промисли па онда одговори: „Ипак неће бити добро, жено, да ти с њима идеш; јер те су девојке већ на удају, па ко год види тебе поред њих, свако ће рећи: „Еј наопако, зар ће тако изгледати те девојке кад остаре!“

Неће да натрчи са пресудом.

Неко је прислушкавао како су се на беседи разговарале две девојке, две присне пријатељице, Ана и Јела.

Ана запита Јелу: Кажми ми право, ко ти се боље допада, или господин Матић или господин Јеврић?

— Не могу ти право казати, — одговори Јела — за Матића знам да је удовац, а за Јеврића не знам, можда је и ожењен.

Изненађење.

Врло смо се изненадили кад чусмо да су последњи бројеви „Стармалог“ слободно прешли у Србију, што се за времена Гарашанова ни сваком иетом броју није допустило.

Виђамо и то, да опозициони тамошњи листови не доносе по читаве ступце чистине, са уздужном приметбом „Запљенено.“

Ако је г. Никола за 15 година свога подземног одмора научио нешто, што треба сваки министар да зна, ми му честитамо на сваком и најмањем наиретку. — Ако багателише независне органе штампе, знак је да се ипак осећа јачи, него што је био Гарашанин. -- Ако пак хоће и да је чује, онда му за сада ништа друго не можемо рећи, него да смо са те стране лепо изненађени.

Одговори уредништва.

Анд—Ал — Ви у песми вашој велите:

„Сви се чуде

Како луде

Мене куде“ — и т. д.

па знате шта

Нека једном мира буде,

Ви узмите две-три груде,

Растерајте ове луде

Којекуде.

С—с—с. Не да се то баш сваком ни одговорити. Ко-
ме не одговоримо слободно му је и то држати, да је састав
његов ванредно добар, па нећемо публику нашу да
намамљујемо, кад их не можемо увек таким посланицама
равити.

ПРИПОСЛАНО *)

ОТВОРЕНО ПИСМО Г. КОНСТ. ТРУМИЋУ,
уреднику „Фрушке Горе.“

у Митровици.

Није ни мало уљудно ни лепо од вас, што као неки
Муса-кесеџија нападате у своје листу бесомучно све
оне, који неће да израђују штампарске послове у вашој
„народној“ штампарији. Таким силедијским поступком поста-
тали сте истина неко страшило од кога људи беже, али сте
тога ради изгубили све главније муштерије своје у месту
као: политичну и црквену општину, Ескомитну задругу
српску, многе поједине трговачке куће, па сад ево и зна-
мениту „Имовну општину.“ Место да сте се постарали да
их све задовољите умеренијим ценама и уљуднијим пона-
шањем према њима, ви их непрестано нападате, па не само
њих, него чак и оне, који њихове послове јефтиније и со-
лидније него ви израђују. Тако сте у 60. бр. вашег лис-
та у „дописници уредништва,“ грдећи пакосно и једко дру-
гога, дотакли се са неколико речи нас и наше радње, за
које вам не можемо дужни остати.

Није истина да смо ми од г. М. Прокића или ма кога
другог из Митровице добили ваш ценовник, по којем сте ви
„имовној општини“ штампарске послове израђивали; то су
ваша ниска подметања. Ми смо два пута били почасти-
вани наручбинама, које смо обавили по унапред издатом
оферту. Да је наш оферт био једнак са вашим ценама, из-
весно је да ми неби добили те послове, а у колико је „И-
мовна општина“ јефтинијом ценом добијала тискарије од
нас, изволите се тамо распитати, где ће вам јачачи врло
радо рачуне показати, а ми смо уверени да ће бити мно-
го већа разлика него што ви мислите, и да је општина на
тим двома наручбинама заштедила најмање 30 фор. а не
само 4 фор. као што ви велите.

Још нам ваља и то напоменути, да ми нисмо — мимо
вас у месту, — са стране писали и тражили од слав. Имо-
вне општине њезине тискарије на израду, него је она пр-
ва од нас просто оферт затражила, и на тај начин дошли
смо до њезиног одличног и нама цењеног поверења, којим
нам је своје тискарије на израду поверавала. Према томе
од вас је врло гадно што нам јавно у својој дописници она-
ко кукавички подмећете прљаву конкуренцију, које сте ви
највереднији представник — јер по начелу револвер-пресе у
своје листу погрдно нападате све оне, који неће да код
вас раде. Ми вас уверавамо, да у целом руфету нашем
не познајемо прљавијег руфетлију него што сте ви. С тога
ваља да сте мањи од маковог зрна, а не да још нападате
друге ни криве, ни дужне.

Нови Сад 19. октобра 1883.

Штампарија А. Пајевића.

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво ни у ком
погледу. Уреди.)

ДЕЛА ЂУРЕ ЈАКШИЋА

С десетом књигом, која је ових дана из штампе и-
зашла, довршено је потпуно издање Јакшићевих списа. У
I и II су књизи песме лирске и епске; у III—VII су при-
поветке; у VIII—X драме. У VII књизи је и биографија
песника са сликом. Свих десет књига износе око 140
ситно штампаних табака.

У књижевности српској, после збирке Бранкових пе-
сама, ово је прво потпуно издање песничких дела Али

је у овом издању готово једна трећина са свим нова, до-
сле нигде не штампана; а једна трећина је прибрана из
растурених и са свим ретких часописа. Па кад се ка овоме
још дода, да се у књижевности српској Јакшићу још није
нашло заменика, и да у поезији Јакшићевој има хране,
забаве и утехе за свако доба и за све прилике, у којима
живимо — онда би још само желети било, да свака иму-
ћнија српска кућа има овај драгоцени низ песничког
бисера.

Једна књига стоји динар и по, а свих десет петна-
ест динара. Да би се олакшала набавка и сиромашнијим,
а особито ђацима, продужена је претплата: те ко пошље
новце за шест књига, или за шест комплета, добија седму
књигу или седми комплет на поклон. Због неједнаке до-
садање распродаје могу се добити засебно само књиге
IV — X. а I, II и III само тако, ако се узму све од I до X.

Наручбине нека се шаљу књижарници Велимира
Валожића у Београду.

Чист приход од овога издања иде у фонд за издр-
жавање сиромашне породице Јакшићеве

доноси у своје деветнајсто м броју за 1883. ове
чланке: 1. Архимед, чланчић са насловном страном. 2.
Вића и звезде, успомена избербе. Од Браца Јове. 3.
Мали Мирко, песма од —ар Ар— 4. Нешто о сна-
зи животиња и биљака. 5. Шегртска шала, (песма
са сликом) од И. О. 6. Сипа са 6 слика. 7. Природ-
не науке до Њутна и Њутн. 8. Нешто о празнове-
рију и Врачарији. 9. Овејана зрнаца. 10. У јесен,
песма од —ар Ар—. 11. Разнолије. 12. Даштања.
13. Решење даштања. 14. Нове књиге.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље
се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien IX. Post-
langasse Nr 56. — „Невен“ чика Јовин лист, излази
двапут месечно на читавом табаку Цена је за Аус-
тро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године
2 ф. За Србију и Црну гору и остале крајеве 10 дин-
или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 ди-
нара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље
се на адресу: Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.

I-во п. к. овер. дунавско-паробродно-друштво.

РВА ШЛОВИЊИ.

пошт. лађа
од 16.
до даље

почињући
Октобра
наредбе.

У ЗЕМУН: недељом, понедељником, средом, чет-
вртком и петком у 1 сат после подне.

У ОРШАВУ: недељом и средом 1 сат после п.

У ТИТЕЛ: недељом и средом 1 сат после подне.

У БУДИМ-ПЕШТУ: недељом, уторником, сре-
дом, петком и субатом 1³/₄ после подне.

ОТПРАВНИШТВО.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМPE „ОРАО“ ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА ГОДИНУ 1884.

уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић.
ГОДИНА ДЕСЕТА.

Овај највећи, најбољи, најлепши а по томе и најјефтинији српски календар, који је за ово девет година распрострањен у више од 120,000 комада по свима крајевима где год има Срба, штампан је и ове године новим словима, на лепој, углађеној артији брзотиском што штампа нарочито слике. —

Календарски део „Орла“ уредио је највештији зналац овога посла у нас проф. Александар Сандић. Овај део доноси: знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, црквено рачунање времена пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, брижљиво описану планету владарку. У сваком поједином лепим знацима уређеном месецу стари и нови календарион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, разне белешке, статистику земаља и владара, уз то чисто изрубрициране листове за бележење.

„Орао“ доноси и у овоме своме десетом лету за год. 1884 богат и одабран садржај урешен уметнички израђеним сликама.

ЗАБАВНО-ПОУЧНИ САДРЖАЈ

„Орла“ за годину 1884 грана се на ове одељке:

- I. НАРОДНЕ ЗАДУЖБИНЕ: Животописи и завештаји: а) Професор Љубомир Вујновић од Томе Крстова Поповића. б) Ђена Брановачки и Ида Брановачки рођ. Вујић од М. Д-ћа. в) Јован Остојић и Терезија Остојић рођ. Зозукова од С. В. Поповића. 2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА: Како право — тако здраво! од С. В. Поповића. 3. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: Злочинство у Тиса-еслару 4. СРПСКИ КЊИЖЕВНИЦИ: а) Доситије Обрадовић, б) Сима Милутиновић, в) Вук Караџић, г) Ђура Даничић, од С. В. Поповића. 5. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ. Алкохолизам, пети чланак од Дра Ђорђа Натошевића; б) Главнија правила за очување здравља, од Дра Ђорђа Натошевића; в) О лечењу гроштем, од Дра Ђорђа Натошевића. 6. НАРОДНА ПРИВРЕДА: а) Писмо из пчеларства уреднику „Орла“, од професора Јована Живановића; б) Два Фрушкогорца о винограду од Стеве Симомовића; в) Како се оставља грошће, од ** 7. ПРАВНЕ ПОУКЕ: О дужностима краљ општег бележника, од Дра С. Павловића. 8. НАРОДНА НАСТАВА: Васпитавајмо децу за рад, од уредника Орла. 9. РАЗНЕ КОРИСНЕ БЕЛЕШКЕ. 10. УЗ НАШЕ СЛИКЕ. Уз овај садржај иду Вашари и Огласи.

ИЛУСТРАЦИЈЕ

за „Орла“ израђене су у првим уметничким заводима.

„Орао“ за 1884. доноси ове слике:

- I. Насловну слику: 1. Др. Ђуро Даничић. II. Ликове: 2. Професор Љубомир Вујновић, 3. Ђена и Ида Брановачки, 4. Јован и Терезија Остојић Зозукова, 5. Доситије Обрадовић, 6. Сима Милутиновић, 7. Вук Караџић, 8. Ђока Влајковић, 9. Иван С. Тургеев. III. Историјске слике наших дана: 10. Кремљ у Москви, 11. Крунисање цара Александра III. 12. Руско крундрбено знамење. 13. Свечани поход крунисаног цара руског Александра III. 14. Цилитовка, козачка игра о крунисању руског цара. 15. Вис Стражилово у Карловцима, где је гроб Бранка Радичевића. IV. Слике из Србије. 16. Погреб дра Ђуре Даничића у Београду, по нацрту проф. Вл. Тителбаха. V. Слике из Црне Горе: 17. Крајња улица на Цетињу. 18. Главна улица на Цетињу. VI. Народне слике: Из далмације: 19. Сењски гајдаши, из пољске: 20. Свадба у Флисака. VII. Народни споменици: 21. Кућа у Броду у којој се родио Бранко Радичевић. VIII. Слике из Угарске: 22. На белом хлебу, по слици Михаила Мункачија. 23. Слике из Тиса-Есларске парнице.

„Орао“ за год. 1884 стоји само 50 новч. или 1 динар.

Наруџбине из Србије прима књижарница Велимира Валожича у Београду која рабатује по 20–25%. Из свију осталих крајева упућују се наруџбине на потписану штампарију. Растиуривачима и купцима за готово дајемо највећи уобичајени рабат.

На „Орлови“ крили узлетио је „ЦАРИЊА“ мали календар са сликама за год. 1884. Цена му је 20 новч. или 2 гроша. Рабат и наруџбина као у „Орла.“

У Новом Саду 17-ог Септембра 1883.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.
издавалац „Орла“ и „Цариња“.